

Megszakítja az elévülést a fizetési felszólítás?

A vállalkozások mindennapi működése során gyakran előfordul, hogy egy partner késedelmesen vagy egyáltalán nem teljesíti fizetési kötelezettségét. Ilyenkor a jogosult rendszerint fizetési emlékeztetőt, felszólító levelet küld, bízva abban, hogy követelése ezzel továbbra is érvényesíthető marad.

A gyakorlatban azonban sokszor felmerül a kérdés: **elegendő-e a fizetési felszólítás ahhoz, hogy a követelés ne évüljön el?** A kérdés jelentőségét jól mutatja a Kúria egyik közelmúltban meghozott döntése, amely ráirányította a figyelmet az elévülés szabályainak pontos ismeretére és a tudatos követeléskezelésre.

Az elévülés szerepe a polgári jogban

Az elévülés intézménye a jogbiztonságot szolgálja. A jogalkotó abból az elvből indul ki, hogy a követelések nem maradhatnak korlátlan ideig bizonytalan helyzetben. Ha a jogosult hosszabb időn keresztül nem tesz lépéseket az igénye érvényesítése érdekében, a kötelezett oldalán jogos elvárás alakulhat ki arra, hogy a jogvita lezárul.

A Polgári Törvénykönyv (Ptk.) általános szabályként **ötéves elévülési időt** állapít meg, ugyanakkor egyes jogviszonyokban jogszabály vagy a felek szerződése ettől eltérő határidőt is meghatározhat. Fontos hangsúlyozni: **az elévülés nem szünteti meg magát a követelést, azonban az elévült követelést bírósági eljárásban már nem lehet érvényesíteni.** Éppen ezért kulcsfontosságú annak pontos nyomon követése, hogy az elévülési idő mikor kezdődik, mennyi ideig tart, és milyen események szakíthatják meg azt.

Mit tekint a törvény elévülést megszakító eseménynek?

A hatályos Polgári Törvénykönyv tételesen, taxatív jelleggel határozza meg azokat az eseteket, amelyek az elévülés megszakadását eredményezik. Ilyennek minősül:

- a tartozás kötelezett általi elismerése;
- a felek közötti egyezség létrejötte;
- a kötelelem tartalmának közös módosítása;
- a követelés bírósági, vagy végrehajtási úton történő érvényesítése;
- valamint követelés csődeljárásban történő bejelentése.

A megszakítás jogkövetkezménye rendkívül fajsúlyos: **az elévülési idő teljesen előlről kezdődik**, vagyis a korábban eltelt idő nem számít bele az új határidőbe.

Felülírhatja-e a szerződéses szabadság a törvényt?

A Kúria által vizsgált ügyben (Pfv.VI.21.050/2024/7. számú döntés) a felek szerződésükben kifejezetten kikötötték, hogy az igazolható módon megküldött fizetési felszólítás megszakítja az elévülést.

Az egyik szerződő fél érvelése szerint a szerződési szabadság elvéből adódóan a felek szabadon megállapodhatnak abban, hogy milyen további körülményeknek tulajdonítanak

elévülést megszakító hatást. A másik fél ezzel szemben arra hivatkozott, hogy az elévülésre vonatkozó rendelkezések nem módosíthatók korlátlanul, mivel azok a jogbiztonság védelmét szolgálják.

A kérdés túlmutatott az egyedi jogvitán. Valójában arról kellett dönteni, hogy a felek saját megállapodásukkal kibővíthetik-e az elévülést megszakító események körét.

A Kúria álláspontja

A legfelsőbb bírói fórum elvi jelentőségű, egyértelmű választ adott a felmerült kérdésre. A Kúria hangsúlyozta, hogy az elévülés szabályozása nem csupán technikai jellegű rendelkezés, hanem a polgári jog egyik alapvető, garanciális intézménye, célja a kiszámítható jogi környezet biztosítása.

Ebből következően **a törvényben meghatározott megszakító okok köre zárt rendszernek tekintendő**. Mivel a jogalkotó tudatosan szűkítette le ezt a kört (kihagyva a korábbi Ptk.-ban még szereplő írásbeli felszólítást), ez a lista szerződéses úton nem bővíthető. A felek által alkalmazott szerződési kikötés így **semmis**, azaz nem válthatta ki a hozzá fűzött joghatást.

Mit jelent ez a gyakorlatban a vállalkozások számára?

A döntés gyakorlati üzenete különösen fontos a követeléskezeléssel foglalkozó vállalkozások számára. A Kúria döntése alapján egyértelmű, hogy pusztán a felszólító levelek megküldése nem elegendő az elévülés megszakítására.

Mit célszerű tenni?

1. **Szigorú nyilvántartás:** A vállalkozásoknak naprakész nyilvántartást kell vezetniük a lejárt követelésekről és az elévülési határidőkről.
2. **Időbeni jogi lépések:** Az elévülés közeledtével nem elegendő felszólító levelet írni, hanem haladéktalanul meg kell tenni a hatékony jogi lépéseket. Ilyen lehet a fizetési meghagyásos eljárás (FMH) megindítása, a peres eljárás kezdeményezése, vagy a kötelezettel egy hivatalos, írásbeli tartozáselismerő nyilatkozat vagy egyezség létrehozása.

A cikk célja a vállalkozásokat érintő aktuális jogalkalmazási kérdések rövid ismertetése. A leírtak általános tájékoztatást szolgálnak, és nem minősülnek egyedi ügyben adott jogi tanácsadásnak.

Dr. Lassán Csaba